Ιούλιος 2004

Κριτική

Ιφιγένεια εν Αυλίδι
Θέατρο Βράχων
Μελίνα Μερκούρη

Από την **Ελένη Πετάση**

Κάτι τρέχει στο στρατό των Ελλήνων στην Αυλίδα

Είναι κάτι παραπάνω από ευχάριστο να βλέπει κανείς ένα θέατρο γεμάτο από μικρούς, μεγάλους, ποπ κορν και αναψυκτικά να παρακολουθούν ευλαβικά την «Ιφιγένεια εν Αυλίδι». Όχι μόνο γιατί η επαφή του «μεγάλου» κοινού με το αρχαίο δράμα είναι σημαντική για λόγους επιμορφωτικούς, αλλά επίσης γιατί αυτή η τραγωδία ειδικότερα αναμοχλεύει τους εφιάλτες μας, προτρέποντας σε κάποιου είδους αντίδραση. Και δεν είναι τυχαίο που την ίδια στιγμή οι Άγγλοι θεατράνθρωποι καταπιάνονται με το συγκεκριμένο έργο του Ευριπίδη –και μάλιστα με καθαρή αναφορά στο Ιράκ–, αφού «έξω» μαίνεται η απειλή της τρομοκρατίας, το παράγωγο ενός αναίτιου πολέμου.

Το τέλος της αθωότητας ενός κορυφαίου πολιτισμού δίνεται ανάγλυφα στην «Ιφιγένεια εν Αυλίδι». Ο μεγάλος ποιητής στηλιτεύει τη φαυλότητα των εκπροσώπων του, πέρα βέβαια από την εξαπάτηση της επώνυμης ηρωίδας, που φτάνει στην Αυλίδα δήθεν για να παντρευτεί τον Ακιλλέα, αλλά, ως έχει αποφασιστεί, θυσιάζεται με πρόσχημα να εξευμενιστούν οι Θεοί και να ξεκινήσει ο στόλος για την Τροία. Γιατί παρότι τούτοι οι γενναίοι άνδρες διατείνονται πως αγωνίζονται για τη δόξα της Ελλάδας, στην ουσία σχεδιάζουν αδίστακτα την επεκτατική πολιτική τους, πασχίζοντας να επανακτήσουν τα απολεσθέντα ή να αποκομίσουν καινούργια λάφυρα. Η αλαζονεία, ο αριθμισμός και η εξουσιομανία εν έτει 406 π.Χ. μπορεί να απηχούν ιδιαίτερα τη σημερινή, διεθνή, κατάσταση των πραγμάτων, όμως το πιο απογοητευτικό στοιχείο είναι ότι διαιωνίζονται επιτυχώς ανά τους αιώνες.

Κατ' επέκταση η σκηνοθεσία του Θέμη Μουμουλίδη δεν υπογράμμισε στενά το παρόν αλλά μια ευρύτερη αντιμιλιταριστική στάση – γεγονός που υποστήριξαν το ουδέτερο σκηνικό και ο ημιεκσυγχρονιστικός χαρακτήρας των ασπρόμαυρων κοστουμιών του Γιώργου Πάτοα.

Ωστόσο η παράστασή του κύλησε μονότροπα με πλατιές χειρονομίες και πεπερασμένο πομπώδες ύφος. Ούτε η εύρυθμη μετάφραση του Κ. Χ. Μύρη, ούτε η συμμετοχή της **Ελένης Τσαλιγοπούλου** στο χορό, ούτε οι υποβλητικοί φωτισμοί του Φίλιππου Κουτσαφτή, ούτε το επιτελείο άξιων ηθοποιών που συμμετείχε (Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, Στέλιος Μάινας, Νίκος Κουρής, Γιάννης Νταλιάνης, Γιώργος Βελέντζας, Αλεξάνδρα Σακελαροπούλου) κατάφεραν να της δώσουν πνοή.

Αντίθετα, οι τελευταίοι, ακινητοποίησαν τις δυνατότητές τους και συχνά οι μετρημένες ερμηνείες τους γλίστρησαν σε υπογραμμισμένες επεξηγήσεις, κραυγαλέους θρήνους, απαγγελίες ή ρητορισμούς. Θα έλεγα ότι η Μαρία Πρωτόπαπα (Ιφιγένεια) ήταν από τους λίγους που αντιστάθηκαν μέχρι ενός σημείου στην αδικαιολόγητη υποκριτική σύγχυση. Τη γενικότερη αμηχανία εξέφρασε και ο χορός –τόσο με το απλοϊκό «στήσιμο» του σκηνοθέτη όσο και την «ανύπαρκτη» κινησιολογία της Μαριέλας Νέστορα– καθώς και η άνευρη μουσική του Γιώργου Ανδρέου.